



Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)

den 29 juni 2017*

”Begäran om förhandsavgörande — Polissamarbete och straffrättsligt samarbete — Rambeslut 2002/584/RIF — Europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna — Grunder för att välja att vägra verkställighet — Artikel 4.6 — Den verkställande medlemsstatens åtagande att verkställa straffet enligt denna medlemsstats lagstiftning — Genomförande — Skyldighet att göra en konform tolkning”

I mål C-579/15,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Rechtbank Amsterdam (Domstolen i Amsterdam, Nederländerna) genom beslut av den 30 oktober 2015, som inkom till domstolen den 6 november 2015, i målet avseende verkställighet av den europeiska arresteringsorder som utfärdats mot

Daniel Adam Popławski,

ytterligare deltagare i rättegången:

Openbaar Ministerie,

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J. L. da Cruz Vilaça, domstolens vice ordförande A. Tizzano, tillika tillförordnad domare på femte avdelningen, samt domarna M. Berger (referent), A. Borg Barthet och F. Biltgen,

generaladvokat: Y. Bot,

justitiesekreterare: förste handläggaren M. Ferreira,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 28 september 2016,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Daniel Adam Popławski, genom P. J. Verbeek, advocaat,
- Openbaar Ministerie, genom K. van der Schaft och J. Asbroek,
- Nederländernas regering, genom M. K. Bulterman, B. Koopman och J. Langer, samtliga i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: nederländska.

— Polens regering, genom B. Majczyna, i egenskap av ombud,
— Europeiska kommissionen, genom R. Troosters och S. Grünheid, båda i egenskap av ombud,
och efter att den 15 februari 2017 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,
följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 4.6 i rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (EGT L 190, 2002, s. 1).
- 2 Begäran har framställts i samband med verkställighet i Nederländerna av en europeisk arresteringsorder som utfärdats av Sąd Rejonowy w Poznaniu (Distriktsdomstolen i Poznań, Polen) mot Daniel Adam Popławski för verkställighet i Polen av ett fängelsestraff.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

Rambeslut 2002/584

- 3 Skälen 6 och 11 i rambeslut 2002/584 har följande lydelse:
”(6) Den europeiska arresteringsorder som införs genom detta rambeslut utgör den första konkreta åtgärder på det straffrättsliga området rörande principen om ömsesidigt erkännande, vilken Europeiska rådet har kallat en ’hörnsten’ i det rättsliga samarbetet.
...
(11) Den europeiska arresteringsordern bör ersätta samtliga tidigare instrument för utlämning mellan medlemsstaterna, även bestämmelserna om utlämning i avdelning III i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet [av den 14 juni 1985 mellan regeringarna i Beneluxstaterna, Förbundsrepubliken Tyskland och Franska republiken om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna, som undertecknades i Schengen den 19 juni 1990 och trädde i kraft den 26 mars 1995 (EGT L 239, 2000, s. 19)].”
- 4 I artikel 1.2 i rambeslutet stadgas följande:
”Medlemsstaterna skall verkställa varje europeisk arresteringsorder i enlighet med principen om ömsesidigt erkännande samt bestämmelserna i detta rambeslut.”
- 5 Artikel 4 i nämnda rambeslut, som har rubriken ”Skäl till att verkställighet av den europeiska arresteringsordern får vägras”, föreskriver följande:

”Den verkställande rättsliga myndigheten får vägra att verkställa en europeisk arresteringsorder

...

- 6) om den europeiska arresteringsordern har utfärdats för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd och den eftersökte uppehåller sig i, är medborgare eller bosatt i den verkställande medlemsstaten och denna stat åtar sig att själv verkställa detta straff eller denna åtgärd enligt denna medlemsstats lagstiftning.

...”

Rambeslut 2008/909/RIF

- 6 Artikel 28 i rådets rambeslut 2008/909/RIF av den 27 november 2008 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på brottmålsdomar avseende fängelse eller andra frihetsberövande åtgärder i syfte att verkställa dessa inom Europeiska unionen (EUT L 327, 2008, s. 27) har rubriken ”Övergångsbestämmelse”. Där föreskrivs följande:

”1. För framställningar som mottagits före den 5 december 2011 kommer även fortsättningsvis gällande rättsliga instrument om överförande av dömda personer att vara i kraft. För framställningar som tas emot efter detta datum ska de regler gälla som antas av medlemsstaterna i enlighet med detta rambeslut.

2. Medlemsstaterna får dock, när rådet antar detta rambeslut, avge en förklaring, där de anger att de, i de fall då den lagakraftvunna domen utfärdats före en av medlemsstaten angiven tidpunkt, som utfärdande och verkställande stat kommer att fortsätta att tillämpa de rättsliga instrument om överförande av dömda personer som är i kraft före den 5 december 2011. Om en sådan förklaring har avgetts, ska dessa instrument tillämpas i sådana fall i förhållande till alla medlemsstater oavsett om de har avgett en motsvarande förklaring eller inte. Ifrågavarande tidpunkt får inte vara senare än den 5 december 2011. Denna förklaring ska offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*. Den kan återkallas när som helst.”

Nederländsk rätt

- 7 Artikel 6 i Overleveringswet (lagen om överlämnande), av den 29 april 2004 (Stb. 2004, nr 195), som med nederländsk rätt införlivar rambeslut 2002/584, i den version som var tillämplig fram till och med ikraftträdandet av de nederländska bestämmelserna som genomförde rambeslut 2008/909 (nedan kallad lagen om överlämnande), innehåller följande bestämmelser:

”1. Överlämnande av en nederländsk medborgare får beviljas om vederbörande begärs överlämnad med anledning av en brottsutredning mot honom eller henne och om den verkställande rättsliga myndigheten anser att det är garanterat att, om personen döms till ett ovillkorligt frihetsstraff i den utfärdande medlemsstaten för gärningar för vilka överlämnande kan beviljas, straffet kan avtjänas i Nederländerna.

2. Överlämnande av en nederländsk medborgare får inte beviljas om överlämnandet har begärts för att verkställa ett frihetsstraff som den eftersökte har ådömts genom en lagakraftvunnen dom.

3. När överlämnande vägras endast med stöd av bestämmelsen i punkt 2 ska åklagarmyndigheten informera den utfärdande rättsliga myndigheten om att den är beredd att ta över verkställigheten av domen, i enlighet med det förfarande som föreskrivs i artikel 11 i konventionen av den 21 mars 1983 om överförande av dömda personer [som undertecknades i Strasbourg den 21 mars 1983] eller i enlighet med en annan tillämplig konvention.

4. Åklagarmyndigheten ska omedelbart underrätta ministern ... om varje vägran att överlämna som meddelats åtföljd av en sådan förklaring som avses i punkt 3 enligt vilken Nederländerna är berett att verkställa det utländska avgörandet.

5. Punkterna 1–4 är också tillämpliga på en utlänning med permanent uppehållstillstånd, förutsatt att han eller hon kan lagföras i Nederländerna för de gärningar som ligger till grund för den europeiska arresteringsordern och förutsatt att han eller hon inte kan förväntas förlora sin uppehållsrätt i Nederländerna till följd av ett straff eller en åtgärd som vederbörande ådöms efter överlämnandet.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 8 Genom dom av den 5 februari 2007, som vann laga kraft den 13 juli 2007, dömde Sąd Rejonowy w Poznaniu (Distriktsdomstolen i Poznań) den polske medborgaren Daniel Adam Popławski till ett års fängelse (villkorlig dom). Den 15 april 2010 förordnade domstolen om verkställighet av straffet.
- 9 Den 7 oktober 2013 utfärdade nämnda domstol en europeisk arresteringsorder mot Daniel Adam Popławski för att få straffet verkställt.
- 10 Vid förfarandet i det nationella målet avseende verkställighet av den europeiska arresteringsordern ställde sig Rechtbank Amsterdam (Domstolen i Amsterdam, Nederländerna) frågan om den skulle tillämpa artikel 6.2 och 6.5 i lagen om överlämnande, som innehåller en grund för att inte verkställa en europeisk arresteringsorder när det gäller bland annat personer som är bosatta i Nederländerna, vilket är fallet med Daniel Adam Popławski.
- 11 Den hänskjutande domstolen har påpekat att när Konungariket Nederländerna vägrar att verkställa en europeisk arresteringsorder är denna medlemsstat enligt artikel 6.3 i lagen om överlämnande skyldig att informera om att den är ”beredd” att ta över verkställigheten av straffet med stöd av en konvention som gäller mellan den medlemsstaten och den utfärdande medlemsstaten. Den hänskjutande domstolen har förtydligat att övertagandet av verkställigheten i det nationella målet är beroende av att Republiken Polen framställer en sådan begäran. Enligt polsk lagstiftning kan dock en sådan begäran inte framställas om den berörda personen är polsk medborgare.
- 12 Den hänskjutande domstolen har framhållit att i en sådan situation skulle en vägran att överlämna kunna leda till att den person som den europeiska arresteringsordern avser går fri från straff. Efter beslutet om att vägra överlämnanden skulle nämligen övertagandet av verkställigheten av straffet kunna visa sig vara omöjligt, bland annat på grund av att den utfärdande medlemsstaten inte har gjort någon sådan begäran, och denna omöjlighet skulle inte ha någon inverkan på beslutet att vägra att överlämna den eftersökta personen.
- 13 Då Rechtbank Amsterdam (Domstolen i Amsterdam) finner att det under dessa omständigheter råder osäkerhet om huruvida artikel 6.2–6.4 i lagen om överlämnande är förenlig med artikel 4.6 i rambeslut 2002/584, som endast tillåter vägran av överlämnande om den verkställande medlemsstaten ”åtar sig” att verkställa straffet enligt denna medlemsstats lagstiftning, har den domstolen beslutat att vilandeförklara målet och att hänskjuta följande tolkningsfrågor till EU-domstolen:

”1) Får en medlemsstat införliva artikel 4.6 i rambeslut 2002/584 med sin nationella rätt, på ett sådant sätt att

— dess verkställande rättsliga myndighet utan vidare är skyldig att vägra ett verkställighetsöverlämnande av en person som är medborgare eller invånare i den verkställande medlemsstaten,

— denna vägran automatiskt leder till att den staten förklarar sig vara beredd att ta över verkställigheten av det fängelsestraff som medborgaren eller invånaren har ådömts, och

— att beslutet om huruvida verkställigheten ska övertas dock fattas först efter det att verkställighetsöverlämnandet har vägrats, och att ett positivt beslut är beroende av 1) stöd i en konvention som är i kraft mellan den utfärdande medlemsstaten och den verkställande medlemsstaten, 2) de villkor som uppställs i den konventionen, och 3) den utfärdande medlemsstatens medverkan i form av exempelvis framställande av en begäran om detta,

med följderna att den verkställande medlemsstaten riskerar att inte kunna ta över verkställigheten efter det att den har vägrat verkställighetsöverlämnande, samtidigt som denna risk inte påverkar skyldigheten att vägra verkställighetsöverlämnande?

- 2) För det fall fråga 1 ska besvaras nekande,
 - a) kan då en nationell domstol tillämpa bestämmelserna i rambeslut 2002/584 direkt, trots att det framgår av artikel 9 i protokoll (nr 36) om övergångsbestämmelser [(EUT C 326, 2012, s. 322)] att rättsverkan för rambeslutet efter Lissabonfördragets ikraftträdande ska bestå så länge rambeslutet inte upphävs, ogiltigförklaras eller ändras, och
 - b) om så är fallet, är då artikel 4.6 i rambeslut 2002/584 tillräckligt precis och ovillkorlig för att kunna tillämpas av nationell domstol?
- 3) Om frågorna 1 och 2 b ska besvaras nekande: får en medlemsstat enligt vars nationella lagstiftning övertagandet av verkställigheten av ett utländskt fängelsestraff är villkorat av att det finns stöd för detta i en konvention, införliva artikel 4.6 i rambeslut 2002/584 med sin nationella rätt på ett sådant sätt att artikel 4.6 i rambeslut 2002/584 i sig ger det konventionsstöd som krävs, i syfte att undvika den risk för straffrihet som det nationella kravet på konventionsstöd för med sig?
- 4) Om frågorna 1 och 2 b ska besvaras nekande: får en medlemsstat införliva artikel 4.6 i rambeslut 2002/584 med sin nationella rätt på ett sådant sätt att det, för att kunna vägra verkställighetsöverlämnande av en invånare i den verkställande medlemsstaten som är medborgare i en annan medlemsstat, uppställs ett krav på att den verkställande medlemsstaten har jurisdiktion för de gärningar som avses i den europeiska arresteringsordern och att det inte föreligger några faktiska hinder för en lagföring i den verkställande medlemsstaten av dessa invånare för dessa gärningar (som till exempel att den utfärdande medlemsstaten vägrar att lämna över handlingarna i brottmålet till den verkställande medlemsstaten), trots att något sådant villkor inte uppställs för att vägra verkställighetsöverlämnande av någon som är medborgare i den verkställande medlemsstaten?"

Prövning av tolkningsfrågorna

Inledande anmärkning

- 14 Tolkningsfrågorna handlar om huruvida nationell lagstiftning som inte längre är i kraft på grund av att den har upphävts och ersatts av de nationella åtgärder som syftar till att genomföra rambeslut 2008/909, är förenlig med rambeslut 2002/584.
- 15 Den hänskjutande domstolen anser att den nationella lagstiftningen förblir tillämplig i det nationella målet, bland annat med hänsyn till att Konungariket Nederländerna, med stöd av artikel 28 i rambeslut 2008/909, har avgett en förklaring enligt vilken medlemsstaten i princip kommer att fortsätta att tillämpa rättsliga instrument om överförande av dömda personer som är äldre än nämnda rambeslut på domar som har vunnit laga kraft före den 5 december 2011, såsom den dom som meddelats mot Daniel Adam Popławski. Europeiska kommissionen har dock bestritt giltigheten av denna förklaring liksom av den liknande förklaring som avgetts av Republiken Polen, och anser att situationen i det nationella målet, till skillnad från vad den hänskjutande domstolen menar, regleras av de nationella bestämmelser som genomför rambeslut 2008/909.

- 16 EU-domstolen har redan slagit fast att den i princip ska begränsa sin prövning till de omständigheter som den hänskjutande domstolen beslutat att tillhandahålla den genom sin begäran om förhandsavgörande. När det gäller tillämpningen av den relevanta nationella lagstiftningen ska domstolen följaktligen endast beakta den situation som den hänskjutande domstolen anser vara fastställd (dom av den 8 juni 2016, Hünnebeck, C-479/14, EU:C:2016:412, punkt 36 och där angiven rättspraxis). Det framgår dessutom av domstolens fasta rättspraxis att nationella domstolars frågor om tolkningen av unionsrätten presumeras vara relevanta. Dessa frågor ställs mot bakgrund av den beskrivning av omständigheterna i målet och tillämplig lagstiftning som den nationella domstolen på eget ansvar har lämnat och vars riktighet det inte ankommer på EU-domstolen att pröva (dom av den 8 december 2016, Eurosaneamientos m.fl., C-532/15 och C-538/15, EU:C:2016:932, punkt 28 och där angiven rättspraxis).
- 17 Mot denna bakgrund ska EU-domstolen besvara de frågor som ställts av den hänskjutande domstolen på grundval av de tillämpliga bestämmelser och de faktiska omständigheter som den nationella domstolen har angett.

Den första frågan

- 18 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida artikel 4.6 i rambeslut 2002/584 ska tolkas på så sätt att den utgör hinder för en medlemsstats lagstiftning om genomförande av den bestämmelsen, när – i ett fall där en utlänning med permanent uppehållstillstånd i den medlemsstaten begärs överlämnad av en annan medlemsstat för verkställighet av ett fängelsestraff som denna medborgare har ålagts genom en lagakraftvunnen dom – den lagstiftningen för det första inte tillåter ett sådant överlämnande, och för det andra endast föreskriver en skyldighet för de rättsliga myndigheterna i den första medlemsstaten att underrätta de rättsliga myndigheterna i den andra medlemsstaten om att de är beredda att överta verkställigheten av domen, utan att det faktiska övertagandet av verkställigheten är garanterat vid tidpunkten för vägran att överlämna och dessutom utan att det är möjligt att ompröva denna vägran för det fall övertagandet av verkställigheten i ett senare skede visar sig vara omöjligt.
- 19 Först och främst framgår det av artikel 1.2 i rambeslut 2002/584 att detta stadfäster principen att samtliga medlemsstater ska verkställa varje europeisk arresteringsorder på grundval av principen om ömsesidigt erkännande och i enlighet med bestämmelserna i samma rambeslut. De verkställande rättsliga myndigheterna saknar, förutom under exceptionella omständigheter, möjlighet att vägra att verkställa en sådan order i andra än de fall, som är uttömmande uppräknade, då verkställighet ska vägras enligt detta rambeslut. Verkställigheten av en europeisk arresteringsorder får endast underställas ett av de villkor som är uttömmande uppräknade i rambeslutet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 5 april 2016, Aranyosi och Căldăraru, C-404/15 och C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, punkterna 80 och 82 och där angiven rättspraxis). Medan verkställigheten av den europeiska arresteringsordern utgör huvudprincipen, uppfattas sålunda en vägran av verkställighet som ett undantag som ska tolkas strikt.
- 20 Vidare erinrar EU-domstolen om att artikel 4.6 i rambeslut 2002/584 innehåller en grund för att välja att inte verkställa en europeisk arresteringsorder, med stöd av vilken den rättsliga verkställande myndigheten "får" vägra att verkställa en europeisk arresteringsorder som har utfärdats för verkställighet av ett fängelsestraff bland annat när den eftersökta personen är bosatt i den verkställande medlemsstaten, såsom i förevarande fall, och denna stat "åtar sig" att låta verkställa straffet i enlighet med dess nationella lagstiftning.
- 21 Det framgår således av själva lydelsen i artikel 4.6 i rambeslut 2002/584 att, såsom generaladvokaten påpekade i punkt 30 i förslaget till avgörande, när en medlemsstat har valt att införliva den bestämmelsen med sin nationella rätt måste den verkställande rättsliga myndigheten dock ha ett utrymme för skönmässig bedömning vad gäller frågan huruvida det föreligger skäl eller inte att vägra

att verkställa en europeisk arresteringsorder. Härvid måste myndigheten kunna beakta syftet med denna grund för att vägra verkställighet enligt denna bestämmelse, vilket enligt domstolens fasta praxis är att den verkställande rättsliga myndigheten ska kunna fästa särskild vikt vid möjligheterna att underlätta den eftersökta personens återanpassning till samhället efter det att denne avtjänat sitt straff (se, för ett liknande resonemang, dom av den 5 september 2012, Lopes Da Silva Jorge, C-42/11, EU:C:2012:517, punkt 32 och där angiven rättspraxis).

- 22 Det framgår även av lydelsen i artikel 4.6 i rambeslut 2002/584, såsom generaladvokaten påpekade i punkt 45 i förslaget till avgörande, att varje vägran att verkställa en europeisk arresteringsorder förutsätter ett verkligt åtagande från den verkställande medlemsstatens sida att verkställa det fängelsestraff som den eftersökta personen har dömts till. Det betyder att endast den omständigheten att denna stat har förklarat sig vara "beredd" att låta verkställa straffet under alla förhållanden inte kan anses kunna motivera en sådan vägran. Härav följer att varje vägran att verkställa en europeisk arresteringsorder ska föregås av en kontroll, av den verkställande rättsliga myndigheten, av möjligheten att verkligen verkställa straffet i enlighet med den nationella lagstiftningen. För det fall den verkställande medlemsstaten saknar möjlighet att åta sig att verkligen verkställa straffet ankommer det på den verkställande rättsliga myndigheten att verkställa den europeiska arresteringsordern och, följaktligen, att överlämna den eftersökta personen till den utfärdande medlemsstaten.
- 23 Det innebär att en medlemsstats lagstiftning som genomför artikel 4.6 i rambeslut 2002/584 genom att föreskriva att dess rättsliga myndigheter under alla omständigheter är skyldiga att vägra verkställighet av en europeisk arresteringsorder för det fall den eftersökta personen är bosatt i den medlemsstaten, utan att dessa myndigheter har något som helst utrymme för skönsmässig bedömning och utan att denna medlemsstat åtar sig att verkligen låta verkställa det fängelsestraff som den eftersökta personen har dömts till, och därigenom skapar en risk för att den eftersökta personen går fri från straff, inte kan anses vara förenlig med nämnda rambeslut.
- 24 Den första frågan ska således besvaras enligt följande. Artikel 4.6 i rambeslut 2002/584 ska tolkas på så sätt att den utgör hinder för en medlemsstats lagstiftning om genomförande av den bestämmelsen, när – i ett fall där en utlänning med permanent uppehållstillstånd i den medlemsstaten begärs överlämnad av en annan medlemsstat för verkställighet av ett fängelsestraff som denna medborgare har ålagts genom en lagakraftvunnen dom – den lagstiftningen för det första inte tillåter ett sådant överlämnande, och för det andra endast föreskriver en skyldighet för de rättsliga myndigheterna i den första medlemsstaten att underrätta de rättsliga myndigheterna i den andra medlemsstaten om att de är beredda att överta verkställigheten av domen, utan att det faktiska övertagandet av verkställigheten är garanterat vid tidpunkten för vägran att överlämna och dessutom utan att det är möjligt att ifrågasätta denna vägran för det fall övertagandet av verkställigheten i ett senare skede visar sig vara omöjligt.

Den andra och den tredje frågan

- 25 Den hänskjutande domstolen har ställt den andra och den tredje frågan, vilka ska prövas gemensamt, för att få klarhet i huruvida bestämmelserna i rambeslut 2002/584 har direkt effekt och huruvida, om så inte är fallet, nederländsk rätt kan ges en unionsrättskonform tolkning i den meningen att när en medlemsstat som ett villkor för att överta verkställigheten av ett fängelsestraff kräver att det föreligger en rättslig grund i en internationell konvention, utgör artikel 4.6 i rambeslutet i sig det konventionsstöd som krävs enligt den nationella rätten.
- 26 Domstolen konstaterar att rambeslut 2002/584 saknar direkt effekt. Rambeslutet antogs nämligen med stöd av Europeiska unionens tidigare tredje pelare, närmare bestämt med stöd av artikel 34.2 b EU (i dess lydelse före Lissabonfördraget). I den bestämmelsen föreskrivs att rambeslutet inte ska ha direkt effekt (se, analogt, dom av den 8 november 2016, Ognyanov, C-554/14, EU:C:2016:835, punkt 56).

- 27 Enligt artikel 9 i protokollet (nr 36) om övergångsbestämmelser ska rättsverkningarna av de akter som unionens institutioner, organ och byråer antar på grundval av EU-fördraget före ikraftträdandet av Lissabonfördraget endast bestå så länge dessa akter inte upphävs, ogiltigförklaras eller ändras genom tillämpning av fördragen. Såsom generaladvokaten framhöll i punkt 67 i förslaget till avgörande har rambeslut 2002/584 inte upphävts, ogiltigförklarats eller ändrats efter Lissabonfördragets ikraftträdande.
- 28 Även om bestämmelserna i rambeslut 2002/584 sålunda inte kan ha direkt effekt kvarstår det faktum att detta beslut, i enlighet med artikel 34.2 b EU, ska vara bindande för medlemsstaterna när det gäller de resultat som ska uppnås, samtidigt som det ska överlåta åt de nationella myndigheterna att bestämma form och tillvägagångssätt (se, analogt, dom av den 8 november 2016, Ognyanov, C-554/14, EU:C:2016:835, punkt 56).
- 29 I förevarande fall förhåller det sig så, såsom följer av punkterna 19–24 ovan, att när villkoren i artikel 4.6 i rambeslut 2002/584 inte är uppfyllda, tvingar artikel 1.2 i detta rambeslut medlemsstaterna att i samtliga fall verkställa en europeisk arresteringsorder på grundval av principen om ömsesidigt erkännande.
- 30 Det ska i sammanhanget påpekas att det följer av domstolens fasta praxis att medlemsstaterna ska vidta alla lämpliga åtgärder, både allmänna och särskilda, för att säkerställa att deras skyldigheter enligt ett rambeslut fullgörs (se analogt, för ett liknande resonemang, dom av den 16 juni 2005, Pupino, C-105/03, EU:C:2005:386, punkt 42).
- 31 Framför allt framgår det av EU-domstolens fasta praxis att rambeslutets tvingande karaktär medför en skyldighet för nationella myndigheter, inklusive nationella domstolar, att göra en konform tolkning av nationell rätt. De nationella domstolarna är vid tillämpningen av nationell rätt skyldiga att i möjligaste mån tolka den nationella rätten mot bakgrund av rambeslutets ordalydelse och syfte för att uppnå det resultat som avses i rambeslutet. Denna skyldighet att göra en konform tolkning av nationell rätt följer av EUF-fördragets systematik, eftersom den gör det möjligt för de nationella domstolarna att inom ramen för sin behörighet säkerställa att unionsrätten ges full verkan när de avgör tvister som anhängiggjorts vid dem (dom av den 8 november 2016, Ognyanov, C-554/14, EU:C:2016:835, punkterna 58 och 59 och där angiven rättspraxis).
- 32 Principen om konform tolkning av nationell rätt har förvisso vissa begränsningar. En nationell domstols skyldighet att beakta ett rambesluts innehåll vid tolkningen och tillämpningen av relevanta bestämmelser i nationell rätt begränsas således av allmänna rättsprinciper, särskilt principerna om rättssäkerhet och om förbud mot retroaktiv tillämpning. Dessa principer utgör särskilt hinder för att nämnda skyldighet – på grundval av ett rambeslut och utan hänsyn till en lag som antagits för dess genomförande – kan medföra att det straffrättsliga ansvaret för dem som bryter mot bestämmelserna fastställs eller skärps (dom av den 8 november 2016, Ognyanov, C-554/14, EU:C:2016:835, punkterna 62–64 och där angiven rättspraxis).
- 33 Dessutom kan principen om konform tolkning inte tjäna som grund för att tolka nationell rätt *contra legem* (dom av den 28 juli 2016, JZ, C-294/16 PPU, EU:C:2016:610, punkt 33 och där angiven rättspraxis).
- 34 Principen om konform tolkning innebär icke desto mindre att de nationella domstolarna ska göra allt som ligger inom deras behörighet, med hänsyn till den nationella rätten i dess helhet och med tillämpning av de tolkningsmetoder som är erkända i nationell rätt, för att säkerställa att det aktuella rambeslutet ges full verkan och för att uppnå ett resultat som överensstämmer med rambeslutets syfte (dom av den 5 september 2012, Lopes Da Silva Jorge, C-42/11, EU:C:2012:517, punkt 56 och där angiven rättspraxis).

- 35 EU-domstolen konstaterar i detta sammanhang att den redan har slagit fast att skyldigheten att göra en konform tolkning tvingar de nationella domstolarna att, i förekommande fall, ändra fast rättspraxis om denna grundas på en tolkning av nationell rätt som är oförenlig med ett rambesluts syften (dom av den 8 november 2016, Ognyanov, C-554/14, EU:C:2016:835, punkt 67 och där angiven rättspraxis).
- 36 EU-domstolen har också slagit fast att för det fall en nationell domstol anser sig förhindrad att tolka en nationell bestämmelse i överensstämmelse med ett rambeslut, på grund av att den nationella domstolen är bunden av hur landets högsta domstol har tolkat den nationella bestämmelsen i ett tolkningsbeslut, ankommer det på den nationella domstolen att säkerställa att rambeslutet ges full verkan genom att, med stöd av sin egen behörighet, om det behövs underlåta att tillämpa den tolkning som gjorts av landets högsta domstol, då den tolkningen inte är förenlig med unionsrätten (se, för ett liknande resonemang, dom av den 8 november 2016, Ognyanov, C-554/14, EU:C:2016:835, punkterna 69 och 70).
- 37 Mot bakgrund av dessa preciseringar ska det i det aktuella fallet understrykas att även om skyldigheten för den nationella domstolen att säkerställa att rambeslut 2002/584 ges full verkan innebär en skyldighet för den nederländska staten att verkställa den berörda europeiska arresteringsordern eller, vid en eventuell vägran, en skyldighet att garantera den faktiska verkställigheten av det fängelsestraff som utdömts i Polen, så påverkar denna skyldighet inte på något sätt fastställandet av Daniel Adam Popławskis straffansvar, vilket följer av den dom som meddelades mot honom den 5 februari 2007 av Sąd Rejonowy w Poznaniu (Distriktsdomstolen i Poznań). Den kan än mindre leda till att straffansvaret skärps.
- 38 Det ska vidare framhållas att den hänskjutande domstolen, till skillnad från vad Openbaar Ministerie (åklagarmyndigheten, Nederländerna) uppgav under förhandlingen, anser att åklagarmyndighetens förklaring genom vilken den underrättar den utfärdande rättsliga myndigheten om att den, med tillämpning av artikel 6.3 i lagen om överlämnande, är beredd att överta verkställigheten av straffet på grundval av den berörda europeiska arresteringsordern inte kan tolkas som ett verkligt åtagande från den nederländska statens sida att verkställa straffet, förutom om artikel 4.6 i rambeslut 2002/584 ska anses utgöra ett sådant rättsligt konventionsstöd som avses i artikel 6.3 i lagen om överlämnande för den faktiska verkställigheten av ett sådant straff i Nederländerna.
- 39 EU-domstolen erinrar om att den enligt sin fasta praxis inte är behörig att tolka en medlemsstats nationella rätt (dom av den 16 februari 2017, Agro Foreign Trade & Agency, C-507/15, EU:C:2017:129, punkt 23 och där angiven rättspraxis). Det ankommer således endast på den hänskjutande domstolen att bedöma huruvida nederländsk rätt kan tolkas på så sätt att den likställer rambeslut 2002/584 med ett sådant rättsligt konventionsstöd enligt artikel 6.3 i lagen om överlämnande.
- 40 EU-domstolen, som inom ramen för en begäran om förhandsavgörande har att lämna ett användbart svar till den nationella domstolen, är emellertid likväl behörig att, mot bakgrund av handlingarna i målet vid den nationella domstolen och de skriftliga och muntliga yttranden som avgetts till EU-domstolen, lämna upplysningar av sådant slag att den nationella domstolen får möjlighet att avgöra målet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 17 juli 2014, Leone, C-173/13, EU:C:2014:2090, punkt 56).
- 41 Sett från detta perspektiv konstaterar domstolen för det första att den europeiska arresteringsordern, enligt skäl 11 i rambeslut 2002/584, bör ersätta samtliga tidigare instrument för utlämning mellan medlemsstaterna, även bestämmelserna om utlämning i avdelning III i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet, som nämnts ovan i punkt 3. Eftersom nämnda rambeslut således har ersatt samtliga konventioner som har gällt mellan de olika medlemsstaterna i detta avseende och då rambeslutet, även om det lyder under en speciell rättslig reglering enligt unionsrätten, samexisterar med de utlämningskonventioner som gäller mellan de olika medlemsstaterna och tredjeland, förefaller det inte vara otänkbart att likställa rambeslutet med en sådan konvention.

- 42 För det andra innehåller rambeslut 2002/584 ingen bestämmelse som stöder slutsatsen att beslutet skulle utgöra hinder för att tolka uttrycket ”en annan tillämplig konvention” i artikel 6.3 i lagen om överlämnande på så sätt att uttrycket även inbegriper artikel 4.6 i det rambeslutet, eftersom en sådan tolkning skulle göra det möjligt att säkerställa att möjligheten för den verkställande rättsliga myndigheten att vägra att verkställa en europeisk arresteringsorder endast används under förutsättning att det garanteras effektiv verkställighet i Nederländerna av det fängelsestraff som Daniel Adam Popławski har dömts till, och att man således uppnår ett resultat som överensstämmer med det ändamål som eftersträvas med rambeslutet.
- 43 Under dessa förhållanden ska den andra och den tredje frågan besvaras så, att bestämmelserna i rambeslut 2002/584 inte har direkt effekt. Dock är den behöriga nationella domstolen skyldig att, med beaktande av den nationella rätten i dess helhet och med tillämpning av de tolkningsmetoder som däri erkänns, i möjligaste mån tolka de nationella bestämmelser som är i fråga i det nationella målet mot bakgrund av rambeslutets ordalydelse och syfte. Det betyder i det aktuella fallet att vid en eventuell vägran att verkställa en europeisk arresteringsorder som har utfärdats för att få till stånd ett överlämnande av en person som, i den utfärdande medlemsstaten, har dömts till ett fängelsestraff genom en lagakraftvunnen dom, är de rättsliga myndigheterna i den verkställande medlemsstaten skyldiga att själva garantera den faktiska verkställigheten av det straff som personen i fråga har dömts till.

Den fjärde frågan

- 44 Den hänskjutande domstolen har ställt den fjärde frågan för att få klarhet i huruvida artikel 4.6 i rambeslut 2002/584 ska tolkas på så sätt att den tillåter en medlemsstat att vägra att verkställa en europeisk arresteringsorder som har utfärdats för att få till stånd ett överlämnande av en medborgare i en annan medlemsstat som har dömts till ett fängelsestraff genom en lagakraftvunnen dom, endast av det skälet att den första medlemsstaten avser att vidta rättsliga åtgärder mot denna person avseende samma gärningar som de för vilka vederbörande dömdes genom nämnda dom, samtidigt som denna medlemsstat systematiskt vägrar att överlämna sina egna medborgare för verkställighet av fängelsedomar som meddelats mot dessa.
- 45 EU-domstolen konstaterar att artikel 4.6 i rambeslut 2002/584 inte innehåller något stöd för att tolka denna bestämmelse så, att den tillåter en rättslig myndighet i en medlemsstat att vägra verkställa en europeisk arresteringsorder för det fall den eftersökta personen på nytt skulle kunna lagföras inom det egna territoriet för samma gärningar som de som ligger till grund för den lagakraftvunna brottmålsdom som meddelats mot honom eller henne.
- 46 Utöver det faktum att ingen sådan möjlighet nämns i artikel 4.6 i rambeslut 2002/584 ska det nämligen konstateras att en sådan tolkning skulle strida mot artikel 50 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, som bland annat föreskriver att ingen får lagföras eller straffas på nytt för en lagöverträdelse för vilken han eller hon redan har blivit frikänd eller dömd i unionen genom en lagakraftvunnen brottmålsdom i enlighet med lagen.
- 47 Eftersom en sådan tolkning i vart fall inte är förenlig med unionsrätten är det, under dessa omständigheter, inte nödvändigt att ta ställning till huruvida den skulle kunna leda till en – även den oförenlig med unionsrätten – diskriminering mellan medborgarna i Nederländerna och medborgarna i övriga medlemsstater.
- 48 Med hänsyn till det ovan anförda ska den fjärde frågan besvaras enligt följande. Artikel 4.6 i rambeslut 2002/584 ska tolkas på så sätt att den inte tillåter en medlemsstat att vägra att verkställa en europeisk arresteringsorder som har utfärdats för att få till stånd ett överlämnande av en person som

har dömts till ett fängelsestraff genom en lagakraftvunnen dom, endast av det skälet att denna medlemsstat avser att lagföra denna person för samma gärningar som de för vilka vederbörande dömdes genom nämnda dom.

Rättegångskostnader

- 49 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i de nationella målen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (femte avdelningen) följande:

- 1) Artikel 4.6 i rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna ska tolkas på så sätt att den utgör hinder för en medlemsstats lagstiftning om genomförande av den bestämmelsen, när – i ett fall där en utlänning med permanent uppehållstillstånd i den medlemsstaten begärs överlämnad av en annan medlemsstat för verkställighet av ett fängelsestraff som denna medborgare har ålagts genom en lagakraftvunnen dom – den lagstiftningen för det första inte tillåter ett sådant överlämnande, och för det andra endast föreskriver en skyldighet för de rättsliga myndigheterna i den första medlemsstaten att underrätta de rättsliga myndigheterna i den andra medlemsstaten om att de är beredda att överta verkställigheten av domen, utan att det faktiska övertagandet av verkställigheten är garanterat vid tidpunkten för vägran att överlämna och dessutom utan att det är möjligt att ifrågasätta denna vägran för det fall övertagandet av verkställigheten i ett senare skede visar sig vara omöjligt.
- 2) Bestämmelserna i rambeslut 2002/584 har inte direkt effekt. Dock är den behöriga nationella domstolen skyldig att, med beaktande av den nationella rätten i dess helhet och med tillämpning av de tolkningsmetoder som däri erkänns, i möjligaste mån tolka de nationella bestämmelser som är i fråga i det nationella målet mot bakgrund av rambeslutets ordalydelse och syfte. Det betyder i det aktuella fallet att vid en eventuell vägran att verkställa en europeisk arresteringsorder som har utfärdats för att få till stånd ett överlämnande av en person som, i den utfärdande medlemsstaten, har dömts till ett fängelsestraff genom en lagakraftvunnen dom, är de rättsliga myndigheterna i den verkställande medlemsstaten skyldiga att själva garantera den faktiska verkställigheten av det straff som personen i fråga har dömts till.
- 3) Artikel 4.6 i rambeslut 2002/584 ska tolkas på så sätt att den inte tillåter en medlemsstat att vägra att verkställa en europeisk arresteringsorder som har utfärdats för att få till stånd ett överlämnande av en person som har dömts till ett fängelsestraff genom en lagakraftvunnen dom, endast av det skälet att denna medlemsstat avser att lagföra denna person för samma gärningar som de för vilka vederbörande dömdes genom nämnda dom.

Underskrifter